

Pöytäkirja

10.10.2025

VN/35965/2023;
YM030:00/2024

Kiertotalouslakityöryhmän 9. kokous

Aika: pe 10.10.2025 klo 09.00–12.00

Paikka: kh A2221 Procopé, Laivastokatu 22, Katajanokka / Teams

Osallistujat paikan päällä:

Anna-Maija	Pajukallio	ympäristöministeriö, pj.
Jarmo	Muurman	ympäristöministeriö
Jussi	Kauppila	ympäristöministeriö
Riitta	Levinen	ympäristöministeriö
Titta	Nieminen	ympäristöministeriö
Hanna	Salmenperä	Suomen ympäristökeskus
Tuulia	Innala	Suomen Kuntaliitto ry
Lisa-Marie	Stenbäck	Tuottajayhteisöjen neuvottelukunta TYNK
Mika	Heinonen	Pirkanmaan ELY-keskus
Matias	Penttilä	Kivo
Tarja	Anttonen	Kierrätysteollisuus ry

Osallistujat etänä:

Titta	Berlin	maa- ja metsätalousministeriö
Anna	Häggman	ympäristöministeriö
Sirje	Stén	ympäristöministeriö
Pia	Kärki	ympäristöministeriö
Mikko	Paunio	sosiaali- ja terveysministeriö
Reetta	Orsila	sosiaali- ja terveysministeriö
Mika	Honkanen	työ- ja elinkeinoministeriö
Tiina	Toivonen	Suomen Yrittäjät ry
Tiina	Vermaete	Pirkanmaan ELY-keskus
Marko	Nurmikolu	Suomen Kuntaliitto ry
Jussi	Nikula	WWF
Eero	Jalava	Sitra
Pekka	Tommola	Tuottajayhteisöjen neuvottelukunta TYNK

1. Kokouksen avaus ja esityslistan hyväksyminen

Puheenjohtaja Anna-Maija Pajukallio avasi kokouksen klo 9.00. Hyväksyttiin esityslista.

2. Edellisen kokouksen pöytäkirja

Hyväksyttiin edellisen kokouksen pöytäkirja.

3. Kommentointi

Puheenjohtaja kiitti hyvistä kommenteista, joita oli toimitettu edellisen kokouksen teemoihin liittyen. Kommenttien analysointi on osittain vielä käynnissä ja niiden pohjalta tullaan korjaamaan pykälä ja perusteluja, joita käsitellään jatkossa osana mietintötekstiä alkaen 13.11. kokouksessa.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Ympäristöministeriö

PL 35
00023 Valtioneuvosto

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Aleksanterinkatu 4-10
Helsinki

Puhelin
Telefon
Telephone

0295 16001
+358 295 16001

Faksi
Fax
Fax

09 1603 9320
+358 9 1603 9320

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

kirjaamo.ym@gov.fi

Tämän kokouksen teemoihin sovittiin kommentit toimitettavan ke 22.10. mennessä, minkä jälkeen kommentointipohja muunnetaan pdf:ksi. Sen jälkeen mahdollisesti tulevat kommentit pyydetään toimittamaan erikseen sähköpostitse.

4. Sisältöaiheet (Liitteet 1–2)

a. Soveltamisala (KTL 2.1 §)

Jussi Kauppila esitteli soveltamisalaa koskevaa säännösehdotusta. Lain soveltamisala säilyisi osin nykyisen jätelain mukaisena. Pykälän 1 momentin mukaan lakia sovellettaisiin tuotteisiin ja palveluihin sekä toimintaan, jossa käytetään luonnonvaroja tai jossa syntyy jätettä, sekä jätteeseen, jätteenhuoltoon ja roskaantumiseen. Soveltamisalaa ehdotetaan muutettavaksi verrattuna voimassa olevan jätelain 2 §:n 1 momenttiin siten, että sen soveltamisalan fokus olisi laajempi kattaen muutoksen jätelaista kiertotalouslaiksi, jolloin mikään toiminto ei jäisi soveltamisalan ulkopuolelle.

Keskustelussa nostettiin esiin kommentointimahdollisuus viime kokouksessa käsiteltyyn lain tarkoitukseen tässä vaiheessa. Todettiin, että huomioita siihen voi toimittaa tarvittaessa kirjallisesti.

b. KierrePohi-hankkeen osa-alueessa I arvioidut normiohjauksen keinot (KTL 43–44 §)

Riitta Levinen esitteli kiertotalouslakiin ehdotettavia 43 ja 44 §:iä, jotka on valmisteltu pitkälti KierrePohi selvityksen pohjalta. Selvityksessä on arvioitu jätteen kierrätyksen lisäämisen ja jätteenpolton hillinnän keinoja, ja selvitystä on esitelty aiemmissa kokouksissa. Osan 1 luonnos lähetettiin syksyn alussa työryhmälle (väliraportti 1.9.2025). Selvityksessä on esitetty kolme eri ohjauskeino: (1) velvoite lajitella sekajätettä ennen polttoa, (2) nykyistä tiukempi kielto polttaa kierrätyskelpoista jätettä ja (3) kielto/rajoitukset erilliskerätä energiajätettä. Valmistelussa on päädytty ehdottamaan jatkovalmisteltavaksi ohjauskeinoja 2 ja 3. Sekajätteen lajitteluvollisuuden (1) osalta on katsottu, että siitä aiheutuva sääntelytaakka on suhteellisen merkittävä verrattuna mahdollisiin hyötyihin, ja sen valmistelua ei jätetä.

Uutena pykäläehdotuksena olisi 43 § - energiajätteen keräys ja valmistuskielto. Polttoon menee huomattavan paljon sellaista jätettä, joka olisi vähintäänkin kierrätyskelpoista. Erityisen paljon kierrätyskelpoista jätettä päättyy polttoon yritysten yhdyskuntajätehuollosta, samoin purku- ja rakennusjätteestä. Jos kaikki nyt energiajätteenä kerätty kierrätettäisiin, yhdyskuntajätteen kierrätysaste nousisi 8 %. Ehdotettu säännös kohdistuisi koko jätehuoltoketjuun, eli jätteen tuottajaan, kerääjään sekä käsittelylaitoksiin. Säännöksen ilmeisenä hankaluutena on ”kierrätyskelpoisen jätteen” määrittely. Lakiin ei kirjoitettaisi uutta määritelmää, vaan pykälän perusteluissa kuvattaisiin kierrätyskelpoisuuden arviointiperusteita. Harkinta olisi väistämättä tapauskohtaista ja ajan myötä kehittyvää ja siihen vaikuttaisi esimerkiksi jätteen laji, laatu, markkinatilanne, jne.

Keskustelussa tuotiin esiin useampaan kertaan, että arviot kierrätyspotentiaalista ovat teoreettisia ja parhaimmillaankin suuntaa-antavia – tarkkaa tietopohjaa ei ole. Kierrätyskelpoisuuden (vrt. kierrätettyvyys) tulisi olla säännösten keskiössä. Kierrätyskelpoisuuden määrittelemisen pykäläperusteluissa (määritelmän sijaan) sai kannatusta. Soveltamisohjetta pidettiin tärkeänä.

Ehdotetuista 43-44 §:stä todettiin, että niissä on osittaista päällekkäisyyttä/rakenteellisia ongelmia. Jätteen päätyminen energiajätteeksi tunnistettiin monisyiseksi ongelmaksi, jota on lähestyttävä useamman jätehuoltoketjuun osallistuvan toimijan näkökulmasta. Sekajätteen lajitteluvollisuuden poisrajaaminen sai kannatusta. Todettiin, että 44 §:n kieltoa päädyttiin ehdottamaan SYKEN päinvastaisesta arviosta huolimatta, koska säännökselle ei SYKEN selvityksestä noussut myöskään merkittäviä esteitä, ja sen avulla voitaisiin saada osa kierrätyspotentiaalista käyttöön.

Keskustelussa tuotiin esiin myös, että etusijajärjestyksen näkökulmasta jokainen poltettu jäte-erä pitäisi perustella, miksi ei ole kierrätyskelpoinen. Polton pitäisi olla poikkeus, ei käytäntö. Valvontaan pitäisi panostaa. Lopuksi todettiin, että ehdotetussa sääntelyssä ratkaisevaa on se, mitä kierrätyskelpoisella jätteellä tarkoitetaan. Poltto on mahdollista, jos esimerkiksi kysyntää ei ole.

c. Erilliskeräys (KTL 41–42 a §)

Sirje Stén ja Riitta Levinen esittelivät erilliskeräyksestä tehtyä selvitystä ja siitä tehtyjä alustavia päätelmiä. (Liite 3 eli asetussykälät jaettu vasta torstaina, joten sen osalta vain alustava keskustelu) Selvityksessä oli tarkasteltu kuutta eri päävaihtoehtoa erilliskeräyksen lisäämiseksi.

Keskeiset päätelmät selvityksestä ovat, että elinkeinotoiminnan jätteisiin on kiinnitettävä enemmän huomiota (kilorajojen poisto). Lajittelutehokkuutta on nostettava ja erilliskeräystä laajennettava. Selvityksen mukaan pakkauskeräyksen kustannukset kasvavat lähes samassa suhteessa erilliskerätyn jätemäärän kanssa, ja keräyksen ympäristöhyödyt ovat suuremmat kuin päästöt. Biojätteen keräyksen laajentamisen osalta erilliskeräyksen laajentaminen näyttäisi kannattavan vielä enemmän.

Keskustelussa tuotiin esiin, että selvityksen loppupäätelmä ei tue kiinteistökohtaisen keräyksen laajentamista. Selvityksessä ei esimerkiksi ole otettu huomioon, että joillain alueilla on jo tiukemmat velvoitteet kuin asetuksessa, mikä vaikuttaa selvityksen lähtöasetelmaan. Ei pidetty uskottavana, että kuntien tiukennukset ja toisaalta löyhennykset asetukseen kumoaisivat toisensa ja voitaisiin lähteä siitä, että asetuksen velvoite-rajat ovat VE 0. Kritiikkiä ymmärrettiin, mutta toisaalta todettiin, että tämän tyyppisessä selvityksessä on välillä tehtävä karkeitakin oletuksia.

Tuotiin esiin, että 2021 säädetty osin kuntien harkintaan perustuva järjestelmä on jo olemassa jäte-laissa ja kokemusten perusteella toimiva. Kuntia kannattaa kannustaa sen käyttämiseen ja tarvittaessa erilliskeräyksen laajentamiseen jätehuoltomääräyksillä.

Kaiken kaikkiaan pidettiin hyvänä, että asiaa on nyt selvitetty, ja valmistelua voidaan jatkaa jonkinlaisen tiedon pohjalta. Tilanne on joka tapauksessa se, että Suomi ei ole päässyt yhdyskuntajätteen kierrätystavoitteisiin, ja olemme rikkomusmenettelyssä. Jotain on tehtävä.

Rikkomusmenettelyn osalta todettiin vielä, että erilliskeräyksen 80 % kattamisaste ei ole lainsäädäntöön perustuva velvollisuus, vaan yksi kriteeri, jolla komission varhaisvaroitushankkeen yhteydessä jäsenvaltion suoriutumista arvioidaan – jos palvelee näin, pääsee vihreälle alueelle. Sitä voidaan kuitenkin käyttää mahdollisen rikkomusmenettelyn yhteydessä osoituksena siitä, ettei jäsenvaltio ole tehnyt riittävästi toimia kattava erilliskeräyksen järjestämiseksi.

Riitta Levisen esittelystä keskusteltiin myös säännösluonnoksesta, jonka mukaan jätteen lajiteltava tuote ja sen pakkaus olisi lajiteltava erilleen erilliskeräystä koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti. Velvollisuus ei koskisi vaarallista jätettä sisältävää pakkausta eikä pakkausta, joka on välttämätön jätteen asianmukaisen keräämisen, kuljettamisen tai käsittelyn kannalta. Biojätteen kanssa yhdessä saisi kerätä vain sellaista muuta jätettä tai materiaalia, joka biohajoavuus- ja kompostoitavuusominaisuuksiltaan vastaa biojätettä. Velvoitteen voimaantulolle säädettäisiin tarpeellinen siirtymäaika. Asiasta on vielä meneillään pari selvitystä – jatkovalmistelu tapahtuu niiden pohjalta.

d. Neuvonta (KTL 50, 51, 83 §) (15 min, klo 11.30-11.45)

Sirje Stén esitteli neuvontaa koskevia pykäläehdotuksia. Kiinteistönhaltijan neuvontavelvollisuus (50 §) olisi uusi, samoin laatuvaatimukset ja neuvonnan yhdistävä 51 §, joka kohdistuisi jätehuoltopalveluja tarjoavaan yritykseen. Ehdotetussa 83 §:ssä säädettäisiin kunnan velvollisuudesta järjestää neuvontaa ja tiedotusta. Pykälä vastaisi osin voimassa olevan jätelain 93 §:ää. Pykälän nimi muutettaisiin jäteneuvonnasta yleisempään muotoon ”kunnan tiedotus- ja neuvontavelvollisuus”. Kunnan olisi käytettävä neuvontaan ja tiedotukseen vuosittain vähintään viisi prosenttia jätemaksukertymästä.

Keskustelussa todettiin, että suuri osa yrityksistä antaa jo jäteneuvontaa. Neuvonnan kustannusten pakollista sisällyttämistä palvelun hintaan pidettiin erikoisena. Kunnan neuvontavelvollisuuden täsmentäminen sai kannatusta, mutta prosentuaalista vaatimusta pidettiin ongelmallisena, koska se ei välttämättä korreloisi neuvonnan vaikuttavuuden kanssa. Kiinteistönhaltijan neuvontavelvollisuutta kannatettiin, toisaalta se herätti myös kysymyksiä eri tahojen velvollisuuksista ja tehtävistä kiinteistöllä.

5. Tiedoksi: tuottajavastuujaoston työn tilanne (5 min, klo 11. 45 -11.50)

Jussi Kauppila kertoi jaoston työn etenemisestä. Jaostolla oli 30.9. työpaja vapaamatkustuksesta, missä käytiin hyvää keskustelua ja esitettiin muutamia ideoita. Jaostolla on enää yksi kokous jäljellä 24.10. ja siinä saatetaan loppuun jaoston mietintä. Jaostoon kutsutaan myös romukauppiaat ja autopurkamot, joilla on joihinkin säännöksiin omia versioita. Heidät kutsutaan puolustamaan näkemyksiään myös 13.11. työryhmään, jossa jaoston ehdotus käsitellään.

6. Kokoussuunnitelma (Liite 4) ja askeleet työryhmän mietinnön luonnoksen valmistelemiseksi (5 min, klo 11.50 - 11.55)

Jäljellä on viisi kokousta (yksi lokakuussa, kaksi marraskuussa, kaksi joulukuussa) eli suunnitelmaan on lisätty yksi kokous joulukuulle.

Seuraava kokous on 21.10. (3 tuntia), teemoina julkiset hankinnat ja jätetiedon julkisuus (pykäläehdotuksin) sekä viranomaisten toimivaltakysymykset ja jätehuollon hyväksymismenettelyt (diat ja alustava keskustelu).

Mietinnön käsittely alkaa marraskuussa. Mietinnössä esitellään myös muita ohjauskeinoja kuin mitä nyt syksyn kolmessa kokouksessa on käsitelty (esim. välivarastointikysymys, jne.)

7. Muut asiat

Ei muita asioita.

8. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 12.01.

Jakelu Työryhmän jäsenet ja varajäsenet, pysyvät asiantuntijat